

В. Іванов

АРАНЖУВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ХДАК

V. Ivanov

ARRANGEMENT AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE MUSICAL ACTIVITY OF THE CONCERTMASTER IN THE EDUCATIONAL PROCESS AT KSAC

Діяльність концертмейстера — одна з найзатребуваніших у музичній сфері творчості та виконавства. Музикант-концертмейстер, як правило, піаніст, супроводжує й підтримує своєю грою партії інструменталіста чи співака під час концертних виступів та в репетиційному процесі. У зв'язку з цим, концертмейстер повинен володіти низкою компетентностей: практикою ансамблевого музикування, що включає бездоганне володіння інструментом, навичками транспонування музичних творів, читання нот з аркуша, зокрема партитур, тощо.

Професійний концертмейстер повинен мати загальну музичну обдарованість, гарний музичний слух, уяву, вміння охопити образну сутність і форму твору, артистизм, відчувати соліста, володіти здатністю образно та натхненно втілити задум автора в концертному виконанні.

У сучасних реаліях музично-освітнього процесу в Україні, концертмейстери, які працюють у вищих навчальних закладах, повинні також вміти працювати з документацією, провадити організаційну та методичну роботу, здійснювати наукові дослідження, а також володіти інформаційними технологіями, зокрема мультимедійними.

Однією з важливих сфер концертмейстерської діяльності в Харківській державній академії культури є аранжування музичного матеріалу, що використовується в навчальному процесі, розширюючи діапазон творчих можливостей музиканта як концертмейстера-аранжувальника. Аранжувальник музики працює за технічним завданням. Причому аранжування він може доручити різним інструментам, а також зібрати твір частинами. Аранжування створюється на профільних програмах, де закладається твір частинами та окремими партіями (інструментальними та вокальними). Завдання аранжувальника полягає у зведенні партій (ударних інструментів, гітар, синтезаторів, скрипок, бек-вокалу) в єдиний твір і досягненні поставленої мети (що враховує також перероблення оригіналу для іншого складу виконавців). Сукупність партій поступово заноситься в партитур.

Отримуючи технічне завдання, фахівець прописує партії програми для аранжування, імітуючи музичні інструменти, потім затверджує підсумковий варіант із виконавцем, що становить перший етап його роботи. Якщо вимоги виконавця виконані, на студію звукозапису запрошуються музиканти. Створюючи аранжування авторської композиції здобувачів, фахівець-аранжувальник має зважати на особливості жанру, тому що за технічним завданням йому потрібно додатково скласти вступ і фінал нової пісні. За цих умов, аранжувальник бере на себе функції співавтор-композитора.

Отже, професійний аранжувальник-концертмейстер — це фахівець, який повинен не лише добре розбиратися у стилях і напрямках музики, але й володіти знаннями різних інструментів, їх тембрових властивостей та основ інструментування,

знати основи акустики. Сучасна аранжувальницька діяльність вимагає володіння спеціальними комп'ютерними програмами.

Таким чином, професія концертмейстера-аранжувальника має свою складну специфіку, є важливою і цінною в процесі навчання здобувачів різних музично-освітніх програм вищих навчальних закладів, зокрема естрадного вокалу.

І. Алтухова

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОГО ДЖАЗОВОГО НАПРЯМУ В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

I. Altukhova

RELEVANCE OF THE DEVELOPMENT OF CHILDREN'S JAZZ DIRECTION IN MODERN PEDAGOGICAL PRACTICE

Останнім часом спостерігається тенденція збільшення уваги до використання у шкільній педагогічній практиці джазового та естрадного репертуару, творів сучасних авторів. Ці п'єси та етюди якісно розвивають у дітей почуття ритму, збагачують види штрихів і туше, дають дієвий поштовх щодо розвитку координації. Під час гри джазових творів активно розвиваються творчі здібності дитини, суттєво збагачується гармонічний слух учнів. У процесі вивчення джазових й естрадних композицій, у юних музикантів формується зацікавленість до творчої діяльності та самостійних домашніх занять. Гра естрадних і джазових творів допомагає дитині стати вільною та розкутою. Під час роботи над джазовими творами та творами естрадної музики, учні зустрічають для себе нові, складніші технічні й ритмічні завдання.

Головна мета викладача в навчальному процесі — це саме формування в учня правильної джазової манери виконання. Важливою умовою є вміння дотриматися точної джазової стилістики. Для досягнення успіху викладачу важливо використовувати всім відомі педагогічні методи. Словесний метод — це коли викладач розповідає про історію виникнення джазу та конкретних стилів, наглядний — викладач показує на інструменті прийоми роботи, засоби подолання труднощів, практичний — дитина під контролем викладача засвоює прийоми гри на інструменті, емоційний — викладач влучно підбирає словесні образи, асоціації, що допомагає дитині створити яскраві художні уявлення.

Важливим корисним моментом для створення правильної уяви про музичний твір, відповідну манеру гри є прослуховування джазової музики у виконанні відомих музикантів. Доступ до мережі «Інтернет» дозволяє швидко знайти необхідні якісні музичні ілюстрації. Спільне прослуховування учнем і викладачем яскравих зразків у виконанні світових зірок сприяє розширенню музичного світогляду учня, допомагає у формуванні його естетичного смаку, загальної художньо-образної культури, розвитку яскравої емоційності. Деякі твори учні можуть зіграти з фонограмою або зробити зміни тембру на синтезаторі, виконати в ансамблі з викладачем, у колективній грі з ритм-секцією. Поступово викладач по виписаних нотах знайомить учня з особливостями виконання регтайму, страйд-піано, блюзу, бугі-вугі, джазового вальсу, джазової балади, свінгу і босанови. Кожен із цих стилів та жанрів має свої специфічні ритмічні, гармонічні, фактурні «родзинки», особливості форми творів і джазового фразування. Є стилі технічно складні, віртуозні, швидкотемпові, також